

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Ottende Afdeling)

7. juli 2016*

»Præjudiciel forelæggelse ? transport — direktiv 2003/59/EF ? pligt til at følge et grundlæggende kvalifikationskursus — artikel 4 — velerhvervede rettigheder — indehavere af kørekort udstedt inden de i artikel 4 fastsatte datoer ? fritagelse for pligten til at følge et grundlæggende kvalifikationskursus ? nationale regler, der fastsætter et yderligere krav om forudgående efteruddannelse af en varighed på 35 timer for at være omfattet af den omhandlede fritagelse«

I sag C-447/15

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Krajský soud v Ostravě (den regionale ret i Ostrava, Den Tjekkiske Republik) ved afgørelse af 16. juli 2015, indgået til Domstolen den 18. august 2015, i sagen:

Ivo Muladi

mod

Krajský úřad Moravskoslezského kraje,

har

DOMSTOLEN (Ottende Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, D. Šváby (refererende dommer), og dommerne M. Safjan og M. Vilaras,

generaladvokat: Y. Bot,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- den tjekkiske regering ved M. Smolek og J. Vláčíl, som befuldmægtigede
- Europa-Kommissionen ved J. Hottiaux et Z. Malůšková, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

* Processprog: tjekkisk.

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/59/EF af 15. juli 2003 om grundlæggende kvalifikationskrav og efteruddannelseskrav for førere af visse køretøjer, der benyttes til godstransport eller personbefordring ad vej, og om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3820/85 samt Rådets direktiv 91/439/EØF og om ophævelse af Rådets direktiv 76/914/EØF (EUT 2003, L 226, s. 4).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet under en sag mellem Ivo Muladi og Krajský úrad Moravskoslezského kraje (den regionale myndighed i regionen Mæhren-Schlesien, Den Tjekkiske Republik, herefter »den regionale myndighed«) om udstedelse af et bevis for kvalifikationer som chauffør.

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 76/914/EØF

- 3 Artikel 1, stk. 1 og 3, i Rådets direktiv 76/914/EØF af 16. december 1976 om minimumsniveauet for uddannelse af visse førere af køretøjer i transport ad landevej (EFT 1976, L 357, s. 36) bestemmer følgende:

»1. Enhver, som er indehaver af et nationalt førerbevis og har en erhvervsuddannelse, der omfatter mindst de discipliner, der er omhandlet i bilaget til dette direktiv, skal anses for at have opnået det minimumsniveau for uddannelse af førere af køretøjer i godstransport ad landevej, som er omhandlet i artikel 5, stk. 1, litra b), andet led, i forordning (EØF) nr. 543/69 og for uddannelse af førere af køretøjer i personbefordring, som er omhandlet i stk. 2, litra c), i nævnte artikel.

[...]

3. Medlemsstaterne kan kræve, at førere, som på deres område udfører nationale transporter, eller som udfører internationale transporter i køretøjer, som er indregistreret hos dem, erhverver en uddannelse, der er højere end den i bilaget fastsatte. Det kan enten være en uddannelse, som allerede er tilrettelagt i en medlemsstat, eller en uddannelse, som en medlemsstat agter at indføre i fremtiden.«

- 4 I overensstemmelse med artikel 15, stk. 2, i direktiv 2003/59 blev direktiv 76/914 ophævet med virkning fra den 10. september 2009.

Direktiv 2003/59

- 5 2., 4., 5., 7., 10., 11. og 14. betragtning til direktiv 2003/59 har følgende ordlyd:
 - »(2) Da ovennævnte bestemmelser i forordning (EØF) nr. 3820/85 finder anvendelse på en meget lille procentdel af chauffører, og da der i øjeblikket kun er fastsat en obligatorisk chaufføruddannelse i enkelte medlemsstater, udøver de fleste af de chauffører, som i øjeblikket kører på Fællesskabets område, deres erhverv alene på grundlag af kørekortet.

[...]

- (4) Formålet med at fastsætte nye fællesskabsregler er at sikre, at chaufføren har de nødvendige kvalifikationer både for adgang til og for at drive erhverv som chauffør.

(5) Kravet om grundlæggende kvalifikationer og om efteruddannelse tager navnlig sigte på at forbedre færdselssikkerheden og chaufførens sikkerhed, herunder i forbindelse med de operationer, chaufføren foretager, når køretøjet holder stille. Desuden tager en modernisering af chaufførerhvervet sigte på at gøre unge interesserede i dette erhverv, hvilket skulle bidrage til at rekruttere nye chauffører i en periode, hvor der er mangel på disse.

[...]

(7) For at det kan godtgøres, at chaufføren har erhvervet de nødvendige kvalifikationer, bør medlemsstaterne udstede et kvalifikationsbevis til førere for gennemført grundlæggende kvalifikationskursus eller efteruddannelse.

[...]

(10) Det grundlæggende kvalifikationskursus og efteruddannelsen skal som minimum omfatte de sikkerhedsbestemmelser, der skal overholdes under kørslen, og når køretøjet holder stille. Et øget kendskab til defensiv kørsel – foregribelse af fare, hensyntagen til andre trafikanter – som desuden medfører et rationelt brændstofforbrug, vil få positive virkninger både for samfundet og for vejtransportsektoren selv.

(11) Dette direktiv bør ikke berøre de rettigheder, der er erhvervet af chauffører, som er blevet indehavere af det for udøvelsen af chaufførerhvervet nødvendige kørekort inden den dato, der er fastsat for opnåelsen af kvalifikationsbeviset for gennemført grundlæggende kvalifikationskursus eller efteruddannelse.

[...]

(14) Medlemsstaterne bør pålægge chaufførerne at gennemføre den første efteruddannelse og udstede det dertil hørende kvalifikationsbevis senest fem år enten efter datoen for udstedelsen af kvalifikationsbeviset for gennemført grundlæggende kvalifikationskursus eller efter udløbet af den frist, der er fastsat for visse chaufførers ret til at gøre sine erhvervede rettigheder gældende. Det bør ligeledes være tilladt at afkorte eller forlænge disse frister. Efter den første efteruddannelse bør chaufføren følge en efteruddannelse hvert femte år.«

6 Under overskriften »Anvendelsesområde« bestemmer artikel 1 i direktiv 2003/59 følgende:

»Dette direktiv finder anvendelse på kørsel udført af:

- a) statsborgerne i en medlemsstat og
- b) tredjelandstatsborgere, der er ansat i eller benyttes af en virksomhed, der er etableret i en medlemsstat

i det følgende benævnt »chauffører«, og som udfører vejtransport inden for Fællesskabet på veje, der er åbne for offentlig adgang, med:

- køretøjer, hvortil der kræves et kørekort til en af kategorierne C1, C1 + E, C eller C + E, som defineret i direktiv 91/439/EØF, eller et kørekort, der er anerkendt som ækvivalent
- køretøjer, hvortil der kræves et kørekort til en af kategorierne D1, D1 + E, D eller D + E, som defineret i direktiv 91/439/EØF, eller et kørekort, der er anerkendt som ækvivalent.«

7 Artikel 3, stk. 1, i direktiv 2003/56 bestemmer, at »[k]ørsel som defineret i artikel 1 er underlagt krav om grundlæggende kvalifikationer og pligt til efteruddannelse«.

- 8 Med overskriften »Erhvervede rettigheder« har samme direktivs artikel 4 følgende ordlyd:
- »Følgende chauffører er fritaget for pligten til at følge et grundlæggende kvalifikationskursus:
- a) indehavere af et kørekort til en af kategorierne D1, D1 + E, D eller D + E eller et kørekort, der er anerkendt som ækvivalent, udstedt senest to år efter sidste frist for dette direktivs gennemførelse
 - b) indehavere af et kørekort til en af kategorierne C1, C1 + E, C eller C + E eller et kørekort, der er anerkendt som ækvivalent, udstedt senest tre år efter sidste frist for dette direktivs gennemførelse.«
- 9 Samme direktivs artikel 5 og 6 vedrører reglerne om chaufførers grundlæggende kvalifikationer og kvalifikationsbeviset herfor.
- 10 Artikel 7 og 8 i direktiv 2003/59 vedrører reglerne om chaufførers efteruddannelse og kvalifikationsbeviset for gennemførelsen heraf.
- 11 Med overskriften »Kvalifikationsbevis for gennemført efteruddannelse« bestemmer direktivets artikel 8, stk. 1-4, følgende:
- »1. Efter afslutning af den i artikel 7 omtalte efteruddannelse udsteder medlemsstaternes kompetente myndigheder eller det godkendte uddannelsescenter et kvalifikationsbevis for gennemført efteruddannelse til chaufføren.
2. Følgende personer skal første gang følge en efteruddannelse:
- a) personer, der er indehavere af et kvalifikationsbevis, jf. artikel 6: senest fem år efter udstedelsen af dette kvalifikationsbevis
 - b) chauffører, jf. artikel 4: senest fem år efter de datoer, der er nævnt i artikel 14, stk. 2, ifølge en tidsplan fastsat af medlemsstaterne.
- Medlemsstaterne kan afkorte eller forlænge disse frister, så de bl.a. falder sammen med datoen for udløbet af kørekortets gyldighedsperiode eller giver mulighed for en gradvis igangsættelse af efteruddannelsen. Fristen kan dog hverken være på under tre år eller over syv år.
3. Chauffører, der har gennemført den første efteruddannelse, jf. stk. 2, skal følge en efteruddannelse hvert femte år inden udløbet af efteruddannelseskvalifikationsbevisets gyldighedsperiode.
4. Indehavere af et kvalifikationsbevis, jf. artikel 6 eller stk. 1 i denne artikel, samt chauffører, jf. artikel 4, som er ophørt med at udøve deres erhverv, og som ikke opfylder kravene i stk. 1, 2 og 3, skal følge en efteruddannelse, inden de genoptager deres erhverv.«

- 12 Samme direktivs artikel 14 har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne vedtager og offentliggør inden den 10. september 2006 de nødvendige love og administrative bestemmelser for at efterkomme dette direktiv. De underretter straks Kommissionen herom.«

[...]

2. Medlemsstaterne anvender disse bestemmelser:

- for så vidt angår de grundlæggende kvalifikationer for førere af køretøjer af kørekortskategori D1, D1 + E, D og D + E fra den 10. september 2008
- for så vidt angår de grundlæggende kvalifikationer for førere af køretøjer af køretøjskategori C1, C1 + E, C og C + E fra den 10. september 2009.

[...]«

- 13 Det fremgår af det første afsnit i afdeling 1 med overskriften »Emneliste« i bilag I til direktiv 2003/59 med overskriften »Minimumskrav til kvalifikationer og uddannelse«, at »[d]e kundskaber, som skal tages i betragtning ved medlemsstaternes konstatering af chaufførens grundlæggende kvalifikationer og efteruddannelse, [...] som minimum [skal] omfatte de emner, der er opført på denne liste. Personer, der ønsker at blive chauffører, skal opnå et sådant niveau af kundskaber og praktiske færdigheder, som er nødvendigt, for at de på sikker vis kan føre et køretøj af den relevante kørekortskategori«.
- 14 Ifølge afdeling 4 i dette bilag med overskriften »Obligatorisk efteruddannelse, jf. artikel 3, stk. 1, litra b)« har obligatoriske efteruddannelseskurser en varighed på 35 timer hvert femte år og afholdes over perioder på mindst syv timer.

Tjekkisk ret

- 15 Ved zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a změně některých zákonů (lov nr. 247/2000 Sb. om opnåelse og forbedring af kvalifikationer til at føre motorkøretøjer og ændring af visse love) af 30. juni 2000 (herefter »ZZOZ«), der trådte i kraft den 1. januar 2001, blev der indført en pligt til at forbedre chaufførers faglige færdigheder med 16 timer om året og efterfølgende eksamen.
- 16 Lovens artikel 52c, stk. 1 og 2, fastsætter en ordinær procedure for udstedelse af et bevis for kvalifikationer som chauffør, som er underlagt en betingelse om, at det godtgøres, at ansøgeren har bestået eksamen i kvalifikationer som chauffør inden for en periode på seks måneder forud for ansøgningens indgivelse.
- 17 ZZOZ blev ændret ved lov nr. 374/2007 Sb. for at gennemføre direktiv 2003/59/EF.
- 18 Artikel II i lov nr. 374/2007 Sb. bestemmer:

»1. Chauffører, som har et gyldigt bevis for kvalifikationer som chauffør på tidspunktet for denne lovs ikrafttræden, skal inden seks måneder efter denne lovs ikrafttræden, men under alle omstændigheder ikke senere end udløbsdatoen for beviset for kvalifikationer som chauffør, indgive en skriftlig ansøgning til den kommunale myndighed med udvidet kompetence om udstedelse af et bevis for kvalifikationer som chauffør. Den kommunale myndighed med udvidet kompetence udsteder på grundlag af denne ansøgning til chaufføren et bevis for kvalifikationer som chauffør i overensstemmelse med [ZZOZ], som ændret ved denne lov på tidspunktet for denne lovs ikrafttræden.

2. Gyldigheden af eksisterende beviser for kvalifikationer som chauffør udløber ved udløbet af [en periode] på 12 måneder fra datoen for denne lovs ikrafttræden, men under alle omstændigheder ikke senere end udløbsdatoen for deres gyldighed.

3. For chauffører, som har bestået eksamen i overensstemmelse med den tidligere lovgivning forud for denne lovs ikrafttræden, og til hvilke den kommunale myndighed med udvidet kompetence ikke har udstedt et bevis for kvalifikationer som chauffør på datoen for denne lovs ikrafttræden, udsteder den kommunale myndighed med udvidet kompetence et bevis for kvalifikationer som chauffør i overensstemmelse med [ZZOZ], som ændret ved denne lov på tidspunktet for denne lovs ikrafttræden.

4. For chauffører, som får kørekort til kategori C1 senest den 10. september 2009, udsteder den kommunale myndighed med udvidet kompetence et bevis for kvalifikationer som chauffør i overensstemmelse med [ZZOZ], som ændret ved denne lov på tidspunktet for denne lovs ikrafttræden.

5. For chauffører, der i perioden fra datoen for denne lovs ikrafttræden og indtil den 10. september 2008 får kørekort til kategori D1, D1+E, D eller D+E og indtil den 10. september 2009 til kategori C1+E, C eller C+E, udsteder den kommunale myndighed med udvidet kompetence et bevis for kvalifikationer som chauffør i overensstemmelse med [ZZOZ], som ændret ved denne lov på tidspunktet for denne lovs ikrafttræden. Denne bestemmelse finder også anvendelse på chauffører, der får kørekort til de kategorier, der er nævnt i første punktum, op til seks måneder forud for datoen for denne lovs ikrafttræden, og som ikke har et gyldigt bevis for kvalifikationer som chauffør på datoen for denne lovs ikrafttræden.

[...]

7. Chauffører, til hvilke der udstedes et bevis for kvalifikationer som chauffør i overensstemmelse med nr. 1, 3, 4 og 5, skal gennemføre en efteruddannelse i overensstemmelse med [ZZOZ], som ændret ved denne lov på tidspunktet for denne lovs ikrafttræden. Pligten til at gennemføre en grundlæggende uddannelse i henhold til denne lov finder ikke anvendelse på disse chauffører.«

19 Artikel 48, stk. 4 og 5, i ZOZZ, som ændret den 1. august 2011 ved lov nr. 133/2011 Sb., som bl.a. har til formål at sikre en fuldstændig gennemførelse af direktiv 2003/59, har følgende ordlyd:

»4. En chauffør, som ikke længere har beskæftigelse, genoptager sin beskæftigelse og ikke har gennemført en efteruddannelse som fastsat i artikel 48, skal deltage i en efteruddannelse af 35 timers varighed, hvis han påtænker igen at føre et køretøj, for hvilket chaufføren for at føre køretøjet skal opfylde pligten til at forbedre sine kvalifikationer som chauffør [...]

5. Bestemmelserne i stk. 4 finder analog anvendelse på chauffører, som hidtil ikke har haft bevis for kvalifikationer som chauffør eller et dokument, der beviser kvalifikationer, udstedt af en anden medlemsstat i Den Europæiske Union i overensstemmelse med EU-lovgivningen, men som har fået udstedt kørekort til kategori C1, C1+E, C og C+E inden den 10. september 2009 og hvad angår kørekort til kategori D1, D1+E, D eller D+E inden den 10. september 2008.«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

20 Ivo Muladi har haft kørekort til kategori C siden 1984 og kørekort til kategori D siden 1989.

21 Ivo Muladi var indtil den 30. marts 2008 godkendt eksaminator med ret til at uddanne og eksaminere i overensstemmelse med ZZOZ.

- 22 Den 14. marts 2010 ansøgte Ivo Muladi om et bevis for kvalifikationer som chauffør ved Magistrát (den kommunale myndighed) i byen Ostrava (Den Tjekkiske Republik), idet han anførte, at han eksaminerede sig selv den 9. og den 28. marts 2008 til kørekortskategorierne A, C og D i overensstemmelse med de relevante regler, og desuden var af den opfattelse, at han havde gennemført en uddannelse på 16 timer, som han havde givet sig selv.
- 23 Ivo Muladis ansøgning blev afvist den 3. juni 2010 under henvisning til, at han ikke havde godtgjort, at han havde bestået den i den retsbestemmelse, der gik forud for lov nr. 374/2007 Sb., fastsatte eksamen inden for en periode på seks måneder forud for denne ansøgnings indgivelse.
- 24 Ivo Muladi indgav en klage over denne afgørelse, som den 13. august 2010 blev afvist af den regionale myndighed.
- 25 Ved afgørelse af 23. februar 2012 ophævede Krajský soud v Ostravě (den regionale ret i Ostrava, Den Tjekkiske Republik) den regionale myndigheds afgørelse af 13. august 2010. Den regionale myndighed annullerede følgelig den kommunale myndighed i byen Ostravas afgørelse af 3. juni 2010 og opfordrede den til at træffe en ny afgørelse med pålæg om at overveje, om betingelserne for andre muligheder for udstedelse af et bevis for kvalifikationer som chauffør var opfyldt.
- 26 Den 27. september 2012 afviste den kommunale myndighed i byen Ostrava igen Ivo Muladis ansøgning.
- 27 Denne afgørelse blev stadfæstet ved en afgørelse truffet af den regionale myndighed den 15. januar 2013, til prøvelse af hvilken det ved den forelæggende ret verserende søgsmål er anlagt.
- 28 Den forelæggende ret er i denne forbindelse af den opfattelse, at den af Ivo Muladi ansøgte udstedelse af et bevis for kvalifikationer ikke kan ske på grundlag af nogen af de i national ret fastsatte tre retsgrundlag, dvs. artikel II, stk. 3, i lov nr. 374/2007 Sb., ZZOZ' artikel 52c og ZZOZ' artikel 48, stk. 4 og 5, som ændret ved lov nr. 133/2011 Sb.
- 29 For så vidt angår det første retsgrundlag er det således den forelæggende rets opfattelse, at det ikke finder anvendelse, da selv instruktører som Ivo Muladi skulle gennemgå en eksamen og derfor ikke kunne eksaminere sig selv. For så vidt angår det andet retsgrundlag finder den forelæggende ret, at Ivo Muladi ikke har godtgjort, at han har bestået eksamen i kvalifikationer som chauffør inden for en periode på seks måneder forud for indgivelsen af sin ansøgning. Hvad endelig angår det tredje retsgrundlag har den forelæggende ret konstateret, at Ivo Muladi ikke har godtgjort, at han har deltaget i en uddannelse af 35 timers varighed.
- 30 Hvad imidlertid angår dette sidstnævnte retsgrundlag er den forelæggende ret i tvivl om dens forenelighed med EU-retten. Den forelæggende ret er i denne henseende af den opfattelse, at selv om hverken direktiv 2003/59 eller artikel 91 TEUF giver medlemsstaterne mulighed for at vedtage strengere bestemmelser, følger denne mulighed af dette direktivs formål, som er at opstille minimumskrav til chaufførers grundlæggende kvalifikationer og efteruddannelse. Den forelæggende ret har i denne forbindelse anført, at selv inden direktiv 2003/59's gennemførelse i Den Tjekkiske Republik var det ikke tilstrækkeligt blot at have kørekort for at føre de køretøjer, som dette direktiv omhandler, og at chauffører havde pligt til at forbedre deres kvalifikationer i henhold til de i denne doms præmis 15 anførte regler. Den har dog anført, at en sådan lovgivning vil kunne krænke chaufførernes berettigede forventninger og deres erhvervsfrihed som fastsat i artikel 15 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«), men også udgøre en potentiel hindring for den frie bevægelighed for personer og tjenesteydelser i Den Europæiske Union.

- 31 På denne baggrund har Krajský soud v Ostravě (den regional ret i Ostrava) besluttet at udsætte sagen og forelægge følgende præjudicielle spørgsmål for Domstolen:

»Er bestemmelserne i artikel 4 i direktiv 2003/59 til hinder for en national lovgivning, som opstiller yderligere betingelser for fritagelse for pligten for førere af visse køretøjer, der benyttes til godstransport eller passagerbefordring ad vej, til at følge et grundlæggende kvalifikationskursus?«

Om det præjudicielle spørgsmål

Formaliteten

- 32 Den tjekkiske regering har gjort gældende, at det af Krajský soud v Ostravě (den regionale ret i Ostrava) stillede spørgsmål ikke kan antages til realitetsbehandling med henvisning til, at den forelæggende ret ikke har præciseret, hvilke konkrete bestemmelser i tjekkisk ret der udgør en tilsidesættelse af direktiv 2003/59, og kun har givet en fragmenteret beskrivelse af de faktiske omstændigheder uden en nærmere konkretisering af den retlige ramme, inden for hvilken den skal træffe afgørelse, og de væsentligste faktiske omstændigheder i denne forbindelse, og at det forelagte spørgsmål åbenlyst savner enhver forbindelse med afgørelsen af tvisten i hovedsagen, idet den vedrører pligten til at følge et grundlæggende kvalifikationskursus som omhandlet i artikel 5 og 6 i direktiv 2003/59, mens tvisten i hovedsagen vedrører pligten til at følge en efteruddannelse som omhandlet i dette direktivs artikel 7 og 8.
- 33 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at det inden for rammerne af det samarbejde, der i henhold artikel 267 TEUF er indført mellem Domstolen og de nationale retter, udelukkende tilkommer den nationale ret, som tvisten er indbragt for, og som har ansvaret for den retsafgørelse, som skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at den kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen. Når det forelagte spørgsmål vedrører fortolkningen af EU-retten, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse. Domstolen kan kun afslå at træffe afgørelse vedrørende et præjudicielt spørgsmål fra en national retsinstans, når det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er af hypotetisk karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske eller retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en saglig korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål (dom af 17.3.2016, *Aspiro*, C-40/15, EU:C:2016:172, præmis 17 og den deri nævnte retspraksis).
- 34 I nærværende sag fremgår sammenhængen mellem den fornødne fortolkning af artikel 4 i direktiv 2003/59 og løsningen af den tvist, som er blevet indbragt for den forelæggende ret, klart af anmodningen om præjudiciel afgørelse. Den forelæggende ret har således anført, at den ønsker oplyst, om den tjekkiske lovgiver ved vedtagelsen af lov nr. 374/2007 Sb. til gennemførelse af direktiv 2003/59 kunne fastsætte yderligere betingelser for opretholdelse af erhvervede rettigheder for chauffører – rettigheder efter denne artikel, som sagsøgeren i hovedsagen har gjort krav på.
- 35 På samme måde gives der i forelæggelsesafgørelsen, sådan som det fremgår af denne doms præmis 15-23, en tilstrækkeligt detaljeret beskrivelse af såvel de faktiske omstændigheder som de relevante retsfor skrifter i hovedsagen.
- 36 Det præjudicielle spørgsmål kan dermed antages til realitetsbehandling.

Om realiteten

- 37 Den forelæggende ret ønsker med sit spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om artikel 4 i direktiv 2003/59 skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter der for de personer, som er omfattet af den i denne artikel fastsatte fritagelse for pligten for førere af visse køretøjer, der benyttes til godstransport eller passagerbefordring ad vej, til at følge et grundlæggende kvalifikationskursus, er fastsat et krav om forudgående efteruddannelse af en varighed på 35 timer for udøvelsen af det pågældende chaufførhverv.
- 38 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at i overensstemmelse med artikel 8, stk. 2, første afsnit, litra b), i direktiv 2003/59, sammenholdt med 14. betragtning til direktivet, har chauffører, som er omfattet af den i dette direktivs artikel 4 fastsatte fritagelse for pligten til at følge et grundlæggende kvalifikationskursus, på dette grundlag tilladelse til at udøve chaufførhvervet i en periode, som løber indtil de har fulgt den første efteruddannelse. Denne periode fastlægges af medlemsstaterne i overensstemmelse med det nævnte direktivs artikel 8, stk. 2, andet afsnit, men kan hverken være på under tre år eller over syv år efter de datoer, der er nævnt i det samme direktivs artikel 14, stk. 2, dvs. enten den 10. september 2008 for indehavere af et kørekort til en af kategorierne D1, D1 + E, D eller D + E eller et kørekort, der er anerkendt som ækvivalent, eller den 10. september 2009 for indehavere af et kørekort til en af kategorierne C1, C1 + E, C eller C + E eller et kørekort, der er anerkendt som ækvivalent.
- 39 Det fremgår også af bilag I til direktiv 2003/59 med overskriften »Minimumskrav til kvalifikationer og uddannelse«, læst i sammenhæng med tiende betragtning til direktivet, at det indebærer en minimumsharmonisering af nationale bestemmelser om grundlæggende kvalifikationer og efteruddannelse for førere af visse køretøjer, der benyttes til godstransport eller personbefordring ad vej.
- 40 Medlemsstaterne fratages således ikke muligheden for at pålægge chauffører, der er nævnt i artikel 4 i direktiv 2003/59, yderligere betingelser for udøvelsen af chaufførhvervet for visse køretøjer, der benyttes til godstransport eller personbefordring ad vej.
- 41 Hvad nærmere bestemt angår artikel 4 i dette direktiv, sammenholdt med dets artikel 14, stk. 2, hvorefter indehavere af visse kategorier af kørekort med henblik på sikringen af erhvervede rettigheder som overgangsforanstaltning er omfattet af en fritagelse for pligten til at følge et grundlæggende kvalifikationskursus, må den anses for kun at foretage en minimumsharmonisering af nationale bestemmelser.
- 42 Det ville i øvrigt stride mod opbygningen af direktiv 2003/59, at medlemsstaterne, selv om de kan fastsætte yderligere krav vedrørende pligten til at følge et grundlæggende kvalifikationskursus, ikke kan fastsætte yderligere betingelser vedrørende fritagelse for den samme pligt.
- 43 Det fremgår af Domstolens faste praksis, at en minimumsharmonisering ikke hindrer medlemsstaterne i at opretholde eller vedtage foranstaltninger med henblik på en mere vidtgående beskyttelse, dog under forudsætning af, at sådanne foranstaltninger ikke kan bringe virkeliggørelsen af det i direktivet foreskrevne resultat i alvorlig fare (jf. i denne retning dom af 23.11.2006, Lidl Italia, C-315/05, EU:C:2006:736, præmis 48), og at de er i overensstemmelse med EUF-traktaten (jf. i denne retning dom af 23.4.2009, Scarpelli, C-509/07, EU:C:2009:255, præmis 24, af 10.9.2009, Kommissionen mod Belgien, C-100/08, ikke trykt i Sml., EU:C:2009:537, præmis 70, af 1.3.2012, Akyüz, C-467/10, EU:C:2012:112, præmis 53, og af 25.4.2013, Jyske Bank Gibraltar, C-212/11, EU:C:2013:270, præmis 60).

- 44 I sidstnævnte henseende kan sådanne foranstaltninger til trods for deres restriktive virkning begrundes, for så vidt som de tilgodeser et tvingende alment hensyn, forudsat at de er egnet til at sikre virkeliggørelsen af det formål, de forfølger, og ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at opfylde formålet (jf. i denne retning dom af 25.4.2013, Jyske Bank Gibraltar, C-212/11, EU:C:2013:270, præmis 60).
- 45 Det må således undersøges, om en betingelse som den, der kræves i henhold til den i hovedsagen omhandlede lovgivning, hvorefter der med henblik på udstedelsen af chaufførens kvalifikationsbevis, ud over besiddelsen af et kørekort til kategori D1, D1 + E, D eller D + E eller ækvivalent udstedt inden den 10. september 2008 eller et C1, C1 + E, C eller C + E kørekort eller ækvivalent udstedt inden den 10. september 2009, kræves deltagelse i forudgående efteruddannelse af en varighed på 35 timer, er begrundet.
- 46 Det er ubestridt, at den nævnte betingelse bidrager til at sikre chaufførers kvalitet og til forbedring af færdselssikkerheden og chaufførers sikkerhed, hvilke mål er omhandlet i fjerde og femte betragtning til direktiv 2003/59.
- 47 Desuden kan et sådant yderligere krav ikke anses at gå ud over, hvad der er nødvendigt for at opfylde disse formål.
- 48 I denne henseende skal det indledningsvis bemærkes, at kravet kun finder anvendelse for personer, som ikke var indehavere af et bevis for kvalifikationer eller et ækvivalent certifikat, og som derfor ikke eller ikke længere udøvede chaufførerhvervet og som følge heraf ikke var omfattet af den i ZZOZ fastsatte årlige pligt til at forbedre sine kvalifikationer.
- 49 Hvad dernæst angår dens formål pålægger en bestemmelse som den i hovedsagen omhandlede et krav svarende til kravet i artikel 8, stk. 2, i direktiv 2003/59, sammenholdt med afdeling 4 i dette direktivs bilag II, hvorefter chauffører, som har opnået deres kvalifikationsbevis på grundlag af artikel 4 i direktiv 2003/59, første gang skal følge en uddannelse af 35 timers varighed senest fem år efter den 10. september 2008 for indehavere af D1, D1 + E, D eller D + E kørekort eller ækvivalent og den 10. september 2009 for indehavere af C1, C1 + E eller C, C + E kørekort eller ækvivalent.
- 50 Kravet kan heller ikke anses for at være et indgreb i chaufførernes erhvervede rettigheder, dels fordi direktiv 76/914, der blev ophævet og erstattet af direktiv 2003/59, i artikel 1, stk. 3, gav medlemsstaterne mulighed for at kræve en uddannelse, der var højere end den i bilaget til førstnævnte direktiv fastsatte for at opnå et kvalifikationsbevis, dels fordi det i den tjekkiske lovgivning, som den forelæggende ret har anført, selv inden gennemførelsen af direktiv 2003/59 ved lov nr. 374/2007 Sb. i ZZOZ var fastsat, at besiddelsen af et relevant kørekort ikke var tilstrækkeligt for at føre de køretøjer, som det pågældende direktiv omhandler, og at disse køretøjers chauffører – således som det fremgår af denne doms præmis 15 – havde pligt til at forbedre deres kvalifikationer som chauffører gennem årlig uddannelse.
- 51 Et yderligere krav som det, der er pålagt ved den i hovedsagen omhandlede lovgivning, er endelig ikke i strid med chartrets artikel 15. I overensstemmelse med chartrets artikel 52, stk. 2, kan der således indføres begrænsninger for de i denne artikel sikrede rettigheder, forudsat at sådanne begrænsninger er nødvendige for at tilgodese almene hensyn, som Unionen forfølger, og forudsat at begrænsningerne ikke, når henses til deres formål, indebærer et uforholdsmæssigt og uantageligt indgreb over for det centrale indhold af den beskyttede rettighed (jf. i denne retning dom af 30.6.2005, Alessandrini m.fl. mod Kommissionen, C-295/03 P, EU:C:2005:413, præmis 86 og den deri nævnte retspraksis, og af 4.7.2013, Gardella, C-233/12, EU:C:2013:449, præmis 39). Som fastslået i denne doms præmis 47, opfylder en lovgivning som den i hovedsagen omhandlede imidlertid disse krav.

- 52 På denne baggrund skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 4 i direktiv 2003/59 skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter der for de personer, som er omfattet af den i denne artikel fastsatte fritagelse for pligten for førere af visse køretøjer, der benyttes til godstransport eller passagerbefordring ad vej, til at følge et grundlæggende kvalifikationskursus, er fastsat et krav om forudgående efteruddannelse af en varighed på 35 timer for udøvelsen af det pågældende chaufførerhverv.

Sagens omkostninger

- 53 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Ottende Afdeling) for ret:

Artikel 4 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/59/EF af 15. juli 2003 om grundlæggende kvalifikationskrav og efteruddannelseskrav for førere af visse køretøjer, der benyttes til godstransport eller personbefordring ad vej, om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3820/85 samt Rådets direktiv 91/439/EØF og om ophævelse af Rådets direktiv 76/914/EØF skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter der for de personer, som er omfattet af den i denne artikel fastsatte fritagelse for pligten for førere af visse køretøjer, der benyttes til godstransport eller passagerbefordring ad vej, til at følge et grundlæggende kvalifikationskursus, er fastsat et krav om forudgående efteruddannelse af en varighed på 35 timer for udøvelsen af det pågældende chaufførerhverv.

Underskrifter